

ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ KANUNU ⁽¹⁾

Kanun Numarası : 1602
Kabul Tarihi : 4/7/1972
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 20/7/1972 Sayı : 14251
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 11 Sayfa : 2780

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi:

Madde 1 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş bağımsız bir yüksek mahkemedir.

Teşkilat:

Madde 2 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin teşkilatı Milli Savunma Bakanlığı kuruluş ve kadrolarında gösterilir.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi personeli:

Madde 3 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi personeli şunlardır:

- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkan, Başsavcı, Daire Başkanları, üyeler ve Genel Sekreter;
- Savcılar;
- Genel Sekreterlik ve Sekreterlik personeli;
- Daire Müdürlüğü, Tasnif ve Yayın Bürosu personeli;
- Kadroda gösterilen diğer personel.

Teminat:

Madde 4 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin Başkanı, Başsavcı, Daire Başkanları ve üyeleri; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi hakimleri olarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının kendilerine sağladığı teminat altında hizmet görürler.

Organlar:

Madde 5 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin organları şunlardır:

- Daireler;

-
- (1) a - 25/12/1981 tarih ve 2568 sayılı Kanunun, bu Kanuna Ek Madde 1 olarak ilave edilen 4 üncü maddesi ile bu Kanunda geçen "ikinci başkan" ve "Başkanunsözcüsü başyardımcısı" unvanları kaldırılmış; "Başkanunsözcüsü" unvanı "Başsavcı", "Kanunsözcüsü" unvanı da "Savcı" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.
- b - Bu Kanunda geçen, "Devlet Başkanı" unvanı; 11/1/1983 tarih ve 2779 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile "Cumhurbaşkanı" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.
- c - Bu Kanunda geçen Uyuşmazlık Mahkemesi ile ilgili hükümler, 12/6/1979 tarih ve 2247 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

- b) Daireler Kurulu;
- c) Başkanlar Kurulu;
- d) Yüksek Disiplin Kurulu;
- e) Genel Kurul.

Genel Sekreterlik ve Kalemler:

Madde 6 – (Değişik : 25/12/1981 - 2568/1 md.)

(Değişik: 22/1/2015 - 6586/63 md.) (Değişik birinci cümle: 15/8/2016-KHK-671/10 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6757/8 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun hakim sınıfından seçeceği bir üye Genel Sekreterlik görevini yapar. Bu görev için ayrıca kadro verilir.

Genel Sekreter, Başkana bağlıdır.

Genel Sekreterliğe yeteri kadar yardımcı personel verilir. Ayrıca Başsavcılıkta, Daireler Kurulunda ve dairelerde yazı ve sair işlemleri yürütecek birer kalem teşkilatı kurulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Üyelerinin Nitelikleri, Seçimleri ve Atanmaları

Üyelerin nitelikleri:

Madde 7 – (Değişik : 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin Üyeleri;

- a) **(Değişik: 25/7/2016-KHK-669/43 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/43 md.)** Albaylıkta bir yılını doldurmuş subaylar,
 - b) En az yarbay rütbesinde birinci sınıf askeri hakimler,
- Arasından seçilirler.

Üyelerin seçimi:

Madde 8 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin askeri hakim sınıfından olan üyeleri, bu sınıftan olan başkan ve üyeler tam sayısının salt çoğunluğu ile her boş yer için gösterilecek üç aday arasından,

Hakim sınıfından olmayan üyeleri, Genelkurmay Başkanlığınca her boş yer için gösterilecek üç aday arasından,

Cumhurbaşkanınca seçilir.

Atanma:

Madde 9 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Seçilenler arasından rütbe ve kıdem sırasına göre Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına, Başsavcılığına, daire başkanlıklarına ve üyeliklere, Milli Savunma Bakanı ve Başbakanın imzalayacağı, Cumhurbaşkanının onaylayacağı Kararname ile atama yapılır. Atamalar Resmi Gazete'de yayımlanır.

Başkan, Başsavcı ile daire başkanlarının askeri hakim sınıfından olması şarttır.

Görev süresi:

Madde 10 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Hakim sınıfından olmayan üyelerin görev süresi en fazla dört yıldır.

Savcılarının nitelikleri ve atanmaları:

Madde 11 – Savcılıklara genel atama şartları da dikkate alınarak bu hizmetin gereklerine uygun tecrübe ve nitelikleri haiz askeri hakimler atanır.

Bu maksatla Başsavcı tarafından boş yerlerin üç katı olarak aday gösterilir.

Bu görevde geçen süreler, hakimlik hizmetinden sayılır.

İdare personelinin nitelikleri ve atanmaları:

Madde 12 – İdari hizmetlerle ilgili görevlerde çalıştırılacak personelin atanmaları, hizmet ihtiyaç ve gereklerine uygun olarak özel kanunlarına göre yapılır.

Başkanlara ve Başsavcıya vekalet:

Madde 13 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığının boşalması, Başkanın izinli veya mazeretli olması hallerinde en kıdemli daire başkanı, aynı sebeplerle daire başkanlıklarına o dairenin en kıdemli üyesi, Başsavcıya Mahkemedeki hakim sınıfı üyelerden en kıdemlisi, vekalet eder.

Boşalan Başkan ve üyeliklere bir ay içinde 8 ve 9 ncu maddeler gereğince seçim ve atamalar yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Organların Kuruluşu

Daireler:

Madde 14 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, iki daireden oluşur. İş hacmine göre, Genel Kurulun teklifi ve Genelkurmay Başkanlığının uygun görmesi üzerine Milli Savunma Bakanlığınca daire sayısı üçe yükseltilebileceği gibi, aynı usulle ikiye de indirilebilir.

(Değişik ikinci fıkra: 25/7/2016-KHK-669/44 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/44 md.) Her daire bir başkan ile altı üyeden kurulur. Üyelerden dördü askeri hakim, ikisi bu sınıftan olmayan subaylardır.

(Değişik üçüncü fıkra: 25/7/2016-KHK-669/44 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/44 md.) Dairelerde biri hakim sınıftan olmayan üye olmak üzere görüşme sayısı beştir. Kararlar oy çokluğu ile verilir.

Üyelerin dairelere ayrılmaları:

Madde 15 – Üyeler Başkanlar Kurulunun kararı ile dairelere ayrılırlar ve hizmetin icaplarına göre, daireleri aynı suretle değiştirilebilir.

Dairelerde meydana gelecek noksanlar diğer dairelerden üye alınmak suretiyle tamamlanır. Bu üyeler Başkanlar Kurulunun kararı ile önceden saptanır.

Daireler Kurulu:

Madde 16 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Daireler Kurulu, Başkanın yönetiminde daire başkanları ile her dairenin kendi üyeleri arasından bir yıl süre için seçeceği biri askeri hakim, biri de bu sınıftan olmayan üyelerden oluşur.

Başkan ve üyelerden birinin özürü halinde kendi daire ve statüsünde olan en kıdemli üye kurula katılır.

Kurulda kararlar oyçokluğu ile verilir.

Başkanlar Kurulu:

Madde 17 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

(Değişik birinci fıkra: 15/8/2016-KHK-671/11 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6757/9 md.) Başkanlar Kurulu, Başkan ve Daire Başkanlarından oluşur.

Başkan ve üyelerin özürü halinde aynı daireden en kıdemli üye kurula katılır.

Başsavcılığı ilgilendiren konular ile kurulca lüzum görülen diğer işlerin görüşülmesinde, Başsavcı toplantılara katılır ve oy kullanır.

Kararlar oyçokluğu ile verilir. Kurul üye sayısının çift olması halinde kıdemsiz üye oylamaya katılamaz.

Yüksek Disiplin Kurulu:

Madde 18 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Yüksek Disiplin Kurulu; Başkan, Başsavcı, daire başkanları ve mahkemenin en kıdemli bir üyesinden oluşur.

Kararlar oy çokluğu ile verilir.

Kurula sevk edilenler ile bunlardan daha kıdemsiz olan üyeler görüşmelere katılamaz. Kıdemsiz olanların katılamaması sonucu, kurul üye sayısı üçten az olursa, konu Genel Kurulda incelenir. Genel Kurulun kararı kesindir.

Kurulun yazı işlerini Genel Sekreter yürütür.

Genel Kurul:

Madde 19 – Genel Kurul; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcı, Daire Başkanları ve üyelerin tamamından kurulur.

Bu Kanununun 32 ve 33 üncü maddesi gereğince yapılan toplantılara hakkında soruşturma açılma isteminde bulunan üye katılamaz.

Genel Kurul üye tamsayısının beşte dördü ile toplanır.

Kararlar oy çokluğu ile verilir. Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu tarafın oyu geçerli sayılır.

Kurulun yazı işlerini Genel Sekreter yürütür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin ve Organlarının Görevleri

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevleri:

Madde 20 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda; ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz.

Bu Kanunun uygulanmasında asker kişiden maksat; Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er, erbaş ve erler ile sivil memurlardır.⁽¹⁾

İdari davalar ve yargı yetkisinin sınırı:

Madde 21 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

20 nci maddede belirtilen kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden dolayı; yetki, sebep, şekil, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından bahisle menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak iptal davaları, aynı idari işlem ve eylemlerin haklarını ihlal etmesi halinde açılacak tam yargı davaları, doğrudan doğruya ve kesin olarak Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde çözümlenir ve karara bağlanır.

İdari yargı yetkisi, idari işlem ve eylemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. Yerindelik denetimi yapılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlıyacak tarzda kullanılamaz ve idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez.

(1) 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Kanununun 10 uncu maddesiyle, bu fıkrada yer alan “uzman çavuş, uzman jandarma çavuş” ibaresi “uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(Değişik üçüncü fıkra: 31/1/2013-6413/45 md.) Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler, Yüksek Askeri Şuranın kararları ile disiplinsizlik nedeniyle verilen disiplin cezaları ve diğer idari yaptırımlar yargı denetimi dışındadır. Ancak; Yüksek Askeri Şuranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararına ve askeri disiplin ile ilgili kanunlarda yargıya açık olduğu belirtilmiş olan disiplin cezalarına karşı yargı yolu açıktır.

Birinci Dairenin görevleri:

Madde 22 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Birinci Daire; atanma, yerdeğiştirme, nasip, sicil, kademe ilerletilmesi, terfi, emeklilik, maluliyet, aylık ve yolluklara ilişkin iptal ve tam yargı davalarını çözümler.

İkinci Dairenin görevleri:

Madde 23 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

İkinci Daire; istifa, hizmet yükümlülüğü, askeri akademiler, askeri öğrenci ve yedeksubay işlemleri ile Birinci Dairenin görevi dışında kalan işlem ve eylemlerden doğan iptal ve tam yargı davalarını çözümler.

Hizmet ve şahsi kusurun birleşmesi:

Madde 24 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Kişiler askeri görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan ötürü, bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, sadece bu mahkemede ilgili kurum aleyhine tazminat davası açabilirler. Kurumun genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır.

Bir kısım işlerin diğer dairelere verilmesi:

Madde 25 – Dairelerin işlerinde, birbirine nazaran nispetlilik görülürse, Başkanlar Kurulu kararı ile bir dairenin görevine giren işlerden, belirli konulara ilişkin olanlar diğer daireye verilebilir.

Bu husustaki kararlar Aralık ayı başında verilir. Aynı ay içinde Resmi Gazete'de yayınlanır ve yeni takvim yılında uygulanır.

Daireler Kurulunun görevleri:

Madde 26 – Daireler Kurulu asker kişilerle ilgili aşağıda yazılı uyuşmazlıklara ve davalara bakar.

- a) Birden fazla dairenin görevine taallük eden davalar;
- b) Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin daireleri arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlıkları;
- c) Bakanlar Kurulu kararlarına karşı açılan davalar;
- d) Danıştay'dan alınan düşünceler üzerine uygulanan eylem ve işlemler hakkında açılan davalar;
- e) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının veya Başsavcının yahut dairelerin prensibe taallük eden hususlarda Daireler Kurulunda görüşülmesini uygun gördükleri davalar,

(e) bendinde yazılı olan yetkinin Başkan tarafından kullanılması, davanın açılması sırasında; Başsavcı tarafından kullanılması, esas hakkında düşünce verilmeden önce olur.

Bu yetkinin Başsavcı tarafından kullanılması halinde, dava dosyası ilgili dairece ayrıca bir karar verilmesine mahal kalmaksızın Daireler Kuruluna tevdi olunur.

Başkanlar Kurulunun görevleri:

Madde 27 – Başkanlar Kurulu; bu kanunla görevli kılındığı işler ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının Kurulda görüşülmesini uygun gördüğü İdari işler hakkında gereğine göre, karar verir veya düşüncesini bildirir.

Başkanlar Kurulu, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının daveti ile toplanır.

Yüksek Disiplin Kurulunun görevleri ve vereceği disiplin cezaları:

Madde 28 – Yüksek Disiplin Kurulu, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcı, Daire Başkanları ve üyelerinin hakimlik ve askerlik vekar ve onuruna dokunan, şahsi haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymıyan davranışlarından dolayı haklarında disiplin kovuşturması yapar ve eylemin ağırlığına göre;

- a) Uyarma,
- b) Kınama,
- c) Görevden çekilmeye davet,
İşlemlerinden birini uygular.

Genel Kurulun görevleri:

Madde 29 – Genel Kurul, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının çağrısı üzerine toplanır. Görevleri şunlardır:

- a) **(Mülga: 25/12/1981 - 2568/5 md.)**
- b) Gerektiğinde uyuşmazlık mahkemesine üye seçmek,
- c) Yüksek Disiplin Kurulu kararlarına karşı yapılan itirazları incelemek ve karara bağlamak,
- d) Dairelerin veya Daireler Kurulunun kendi kararları veya ayrı ayrı verdikleri kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık görüldüğü veyahut birleştirilmiş içtihatların değiştirilmesi gerekli sayıldığı takdirde, Başsavcının düşüncesi alındıktan sonra işi incelemek ve gerektiğinde, içtihadın birleştirilmesi veya değiştirilmesi hakkında karar vermek.

İçtihatların birleştirilmesi veya birleştirilmiş içtihatların değiştirilmesi, Başkan, konu ile ilgili daire ve Başsavcı tarafından istenebilir.

İçtihatları birleştirme kararları gönderildikleri tarihten itibaren 30 gün içinde Resmi Gazete'de yayınlanır.

Bu kararlara Askeri Yüksek İdare Mahkemesi organları ve idare uymak zorundadır.

- e) 91 inci maddede yazılı İçtüzüğü yapmak,
- f) Kanunlarda gösterilen diğer görevleri yapmak,
- g) 18 inci maddenin 2 nci fıkrasının dördüncü cümlesindeki görevi yerine getirmek.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Soruşturma Usulü

Disiplin soruşturması:

Madde 30 - Yirmisekizinci maddede yazılı eylem ve tutumları haber alan Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı konuyu Yüksek Disiplin Kuruluna sevk eder.

Yüksek Disiplin Kurulu lüzum gördüğü takdirde, ilgiliden kıdemli bir üyesini soruşturma yapmakla görevlendirir. Görevlendirilen üye askeri savcıların soruşturma ile ilgili yetkilerine sahiptir.

Bu üye, ilgilinin savunmasını aldıktan sonra yaptığı soruşturma sonucunu bir raporla Kurul Başkanına sunar.

Yüksek Disiplin Kurulu, ilgili hakkında ya soruşturmanın genişletilmesine veya kovuşturmaya yer olmadığına veya 28 inci maddede yazılı disiplin cezalarından birinin uygulanmasına karar verir.

Bu cezalara karşı ilgili, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Genel Kurula itiraz edebilir. Genel Kurul, kararı onamadığı takdirde, kararı ya kaldırır, ya değiştirir veya soruşturmanın genişletilmesi için dosyayı Yüksek Disiplin Kuruluna gönderir.

Genel Kurulun kararları kesindir.

Görevden çekilmeye davet cezasının sonucu:

Madde 31 – Görevden çekilmeye davet edilen:

a) Askeri hakim sınıfından ise, işlemin kesinleşmesinden itibaren izinli sayılır. Bir ay içinde emekliliğini istemediği veya istifa etmediği takdirde görevinden çekilmiş sayılarak hakkında Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre gerekli işlem yapılmak üzere durumu Milli Savunma Bakanlığına bildirilir.

b) Askeri hakim sınıfından değil ise, işlemin kesinleşmesinden itibaren üyelik durumu kalkar, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ile ilişkisi kesilir, durumu Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve ilgilinin bağlı bulunduğu kuvvet komutanlığına derhal bildirilir.

Görevle ilgili suçlar:

Madde 32 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı, Daire Başkanları, üyeleri ve genel sekreterin görevle ilgili suçlarını haber alan Başkan, ilgililer hakkında kovuşturma açılmasına lüzum olup olmadığına karar verilmek üzere konuyu, Genel Kurula intikal ettirir. (Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının görevle ilgili suçlarına ait ihbar ve şikayetler, Milli Savunma Bakanı tarafından Genel Kurula intikal ettirilir.)

Genel Kurul, önce soruşturma açılmasına yer olup olmadığına belli edilmesi için bir veya üç üyeyi görevlendirir.

Üye veya üyeler incelemelerini yaptıktan sonra kanaatlerini belirtmeksizin durumu bir raporla Genel Kurul Başkanlığına bildirirler.

Bu rapor üzerine Kurulda yapılacak görüşme sonunda, kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği takdirde kararın bir örneği ilgiliye, bir örneği de varsa şikayette bulunana tebliğ edilmek üzere Başkanlığa sunulur.

Bu karar kesindir.

Soruşturma açılmasına karar verildiği takdirde gerekli soruşturmayı, Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanununa göre yapmak üzere gizli oyla üç üye görevlendirilir. Bu kurula üyelere en kıdemlisi başkanlık eder. Kurul, askeri savcılarının yetkisine sahiptir.

Soruşturma Kurulu, yaptığı soruşturma sonucunu bir raporla tespit ederek Genel Kurul Başkanına arz eder.

Genel Kurul son soruşturmanın açılmasına karar verdiği takdirde soruşturma dosyası Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı tarafından Yüce Divana sunulmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

İmzasız, adressiz veya takma adla yapılan ihbar ve şikayetler işleme konulmaz.

Askeri ve genel yargıya tabi suçlar:

Madde 33 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı, Daire Başkanları ve üyelerinin askeri yargıya tabi suçlarını her ne suretle olursa olsun haber alan Başkan, konuyu Genel Kurula intikal ettirir.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının askeri yargıya tabi şahsi suçlarına ait ihbar ve şikayetler Milli Savunma Bakanı tarafından Genel Kurula intikal ettirilir.

Soruşturmanın yapılabilmesi için Genel Kurul gizli oyla kendi arasından üç kişilik bir kurul seçer.

Kurula üyelere en kıdemlisi Başkanlık eder.

Kurul askeri savcılarının soruşturma yetkisine sahiptir.

Bu Kurul, yapılan ihbar ve şikayeti kovuşturmaya değer görmez veya yapılan soruşturmayı kamu davasının açılmasını haklı göstermeye yeterli bulmaz ise kovuşturmaya yer olmadığına ve kanuni şartların mevcut olması halinde soruşturmanın geçici olarak tatiline karar verir.

Bu kararlar kesindir.

Kurulca dava açılmasına karar verildiği takdirde bu karar ve soruşturma dosyası Başkanlıkça Askeri Yargıtay Başsavcılığına gönderilir.

Askeri Yargıtay Başsavcısı bir iddianame ile dava dosyasını Askeri Yargıtay Başkanlar Kurulunun belli edeceği Askeri Yargıtay Dairesine verir.

Bu Daireye ve temyiz yolu ile inceleme yapacak Daireler Kuruluna soruşturma yapan veya hükümde bulunan üyeler katılamaz. Bu hallerde Daire veya Daireler Kurulu toplanmazsa noksan üyeler diğer dairelerden tamamlanır.

Hükmü veren Daire, Daireler Kuruluna karşı direnebilir. Direnme üzerine Daireler Kurulunca yeniden verilecek karara uyulması zorunludur.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcı, Daire Başkanları ve üyelerin genel yargıya tabi şahsi suçlarının kovuşturulmasında Yargıtay Başkan ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcılarının şahsi suçlarının kovuşturulmasına ilişkin hükümler uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Yargılama Usulleri

Mecburi idari müracaat:

Madde 34 – Askeri kişilerin özlük işleri konusunda kesin karar almaya yetkili olmayanlar makamlarca tesis edilmiş idari işlemlerin kaldırılması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması idari dava açmak için belli olan süre içinde, mertebeler yoluyla ve bağlılığına göre yetkili üst makamlardan istenmedikçe Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde iptal davası açılmaz.

Bu takdirde yetkili makamlarca müracaat tarihinden itibaren nihayet altmış gün içinde cevap verilmez ise istek reddedilmiş sayılır. (1)

İsteğin reddi üzerine veya yazılı bildirim tarihinden itibaren dava açma süresi işlemeye başlar. Müracaatçıya kayıt tarihi ve sayısını gösterir imzalı ve mühürlü, pulsuz bir alındı kağıdı verilir.

İhtiyari müracaat ve idari makamların sükutu:

Madde 35 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1- md.)

a) İhtiyari müracaat:

Kesin işlem yapmaya yetkili makamlarca tesis edilen idari işlemlerin geri alınması, kaldırılması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması; üst makamdan,

(1) 25/12/1981 tarih ve 2568 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi ile bu fıkradaki doksan günlük süre altmış gün olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

yoksa işlemi yapmış olan makamdan idari dava açmak için belli olan süre içinde istenebilir. Bu müracaat işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurur.

Altmış gün içinde cevap verilmez ise, istek reddedilmiş sayılır.

İsteğin reddi üzerine dava açma süresi başlar ve müracaat tarihine kadar geçmiş olan süre de hesaba katılır.

b) İdari makamların sükutu:

İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir eylem veya işlemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler. Bu halde yetkili makamlar en çok altmış gün içinde bir cevap verirler.

Bu süre içinde cevap verilmez ise, istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bitiminden itibaren idari dava açma süresi içinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde dava açabilirler. Dava açılmayan haller ile davanın altmış günlük süre geçtikten sonra açılması sebebiyle dilekçenin reddi halinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra cevap verilirse, bunun tebliğinden itibaren dava açma süresi yeniden işlemeye başlar.

Müracaatçıya kayıt tarihi ve sayısını gösterir imzalı ve mühürlü pulsuz bir alındı kağıdı verilir.

İdari davaların açılması:

Madde 36 – Askeri kişilerle ilgili idari eylem ve işlemlere ilişkin idari davalar, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına hitaben yazılmış dilekçeler ile açılır. Dilekçeler, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına verilir.

Dilekçelerde:

a) Tarafların ad ve soyadları ile sınıf ve rütbeleri, duhulü, nasbı, adresleri ve unvanları; varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları ile adresleri ve unvanları;

b) Davanın konusu ve sebepleri ile dayandığı deliller;

c) Davaya konu olan idari eylem ve işlemin yazılı bildirim tarihi;

d) Tazminat davalarında uyumsuzluk konusu miktar gösterilir.

Dilekçeler ile bunlara ekli evrakın örnekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur.

Dilekçelerin verilebileceği diğer yerler:

Madde 37 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Dilekçeler ile savunmalar ve davalara ilişkin her türlü evrak, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderilmek üzere en yakın amirlere, bölge ve idare mahkemesi başkanlıklarına, bölge ve idare mahkemesi bulunmayan yerlerde asliye hukuk hakimliklerine, yabancı memleketlerde Türk konsolosluklarına verilebilir.

Aynı dilekçe ile dava açılacak haller:

Madde 38 – 20 nci maddede yazılı idari eylem ve işlemler aleyhine ayrı ayrı dava açılır. Ancak aralarında maddi ve hukuki bakımdan bağıllık varsa, aynı şahsı ilgilendiren birden fazla eylem ve işlemler aleyhine bir dilekçe ile de dava açılabilir.

Dilekçeler üzerinde uygulanacak işlem:

Madde 39 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına veya 37 nci maddede yazılı yerlere verilen dilekçelerin harç ile posta ücretleri alındıktan sonra defter kayıtları derhal yapılır ve kayıt tarihi ve sayısı dilekçenin üzerine yazılır. Dava bu kaydın yapıldığı tarihte açılmış sayılır.

Davacılara, kayıt tarihi ve sayısını gösterir imzalı ve mühürlü, pulsuz bir alındı kağıdı verilir.

37 nci maddede yazılı yerlere verilen dilekçeler, en geç üç gün içinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına taahhütlü olarak gönderilir. Bu yerlerde harç pulları bulunmadığı takdirde bunlara karşılık alınan paraların miktarı ve alındı kağıdının tarih ve sayısı dilekçelere yazılır.

Dava açma süresi:

Madde 40 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde dava açma süresi her çeşit işlemlerde yazılı bildirim tarihinden itibaren kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde altmış gündür. Adresleri belli olmayanlara özel kanunlardaki hükümlere göre ilan yolu ile bildirim yapılan hallerde, özel kanunda aksine hüküm bulunmadıkça süre, son ilan tarihinden itibaren onbeş gün sonra başlar.

Kanuna göre ilanı gereken düzenleyici ve genel tasarruflara karşı, ilan tarihini izleyen günden itibaren altmış gün içinde dava açılabilir. Ancak bu tasarrufların kendilerine uygulanması üzerine, ilgililer düzenleyici tasarruf veya uygulanan işlem yahut her ikisi aleyhine birden dava açmakta muhtardır. İlgililer ayrıca; düzenleyici tasarrufun kaldırılması, değiştirilmesi veya yeni bir düzenleme yapılmasını uygulamadan itibaren altmış gün içinde idareden isteyebilirler. Bu isteklerinin reddi veya altmış gün içinde cevap verilmemesi halinde altmış günün bitiminden itibaren isteklerinin yerine getirilmemesi yolundaki işleme karşı altmış gün içinde dava açabilirler. Düzenleyici tasarrufun kaldırılmaması, değiştirilmemesi veya dava yoluyla iptal edilmemiş olması bu tasarrufa dayalı işlemin iptaline engel olmaz.

Görevli olmayan yerlere başvurma:

Madde 41 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine giren uyuşmazlıklarda, askeri, idari ve adli yargı mercilerine açılan davaların görev noktasından reddi halinde, bu husustaki kararların ve bunlara karşı kanun yolları varsa süresi içinde olmak şartıyla bu yollara başvurulması üzerine, verilen kararların tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesine dava açılabilir. Bu mercilere başvurma tarihi, Askeri Yüksek İdare Mahkemesine müracaat tarihi olarak kabul edilir.

Adli, idari veya askeri yargı yerlerine dava açılmış olması ve bu yargı yerlerinin görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonra birinci fıkrada yazılı otuz günlük sürenin geçirilmiş bulunması, bu kanunda öngörülen süreler içinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış olan davanın süreden reddine neden olmaz.

İptal ve tam yargı davaları:

Madde 42 – İlgililer, haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davaları ile birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı, icra tarihinden itibaren altmış gün içinde tam yargı davası açabilirler.⁽¹⁾ Bu halde de ilgililerin 35 inci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır.

(1) 25/12/1981 tarih ve 2568 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi ile bu cümledeki doksan günlük süre altmış gün olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması:

Madde 43 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde dava açmadan önce, bu eylemlerin yazılı bildirimini üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde yetkili makama başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri lazımdır. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde bu konudaki işlemin tebliği tarihinden ve altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren altmış gün içinde tam yargı davası açabilirler.

Görevli olmayan adli yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görevden reddi halinde sonradan Askeri Yüksek İdare Mahkemesine açılan davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz.

Dilekçeler üzerinde ilk inceleme:

Madde 44 – Kaydı yapılan dilekçeler, Genel Sekreterlikçe;

- a) Görev,
- b) İdari veya yargı mercii tecavüzü,
- c) Ehliyet,
- d) Husumet,
- e) 36 ve 38 inci maddelere uygun olup olmaması,
- f) Süre aşımı,

Noktalarından sırası ile incelenir.

Bu noktalardan kanuna aykırı görülmeyenlerin tebligat işleri yapılır.

Kanuna aykırı görülen dilekçeler, karar verilmek üzere görevli Daire veya Daireler Kuruluna havale olunur. Daire veya Daireler Kurulunca kanuna aykırı görülmeyen dilekçelerin, tebligat işlemi için Genel Sekreterliğe iadesine karar verilir.

İlk inceleme üzerine verilecek karar:

Madde 45 – Daireler veya Daireler Kuruluna gelen dilekçelerde 44 üncü maddede yazılı noktalardan kanunsuzluk görülürse:

A) (a), (c) ve (f) bentlerinde yazılı hallerde, davanın reddine;

B) (d) bendinde yazılı halde, dava dilekçesinin gerçek hasma tebliğ edilmesine; (e) bendinde yazılı halde bir defaya mahsus olmak üzere otuz gün içinde 36 ve 38 inci maddelere uygun şekilde yeniden düzenlemek veya noksanları tamamlamak yahut (c) bendinde yazılı halde, ehliyetli şahsın avukat olmayan vekili tarafından açılması takdirinde otuz gün içinde bizzat veya bir avukat vasıtasıyla dava açılmak üzere dilekçelerin reddine;

C) **(Değişik: 25/12/1981 - 2568/2 md.)** 43 üncü maddede öngörülen şart yerine getirilmeden açılan tam yargı davaları ile (b) bendinde yazılı hallerde dilekçenin görevli mercie tevdiine karar verilir.

Dilekçelerin görevli mercie tevdi halinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesine başvurma tarihi merciiine başvurma tarihi olarak kabul edilir.

Dilekçelerin 36 ncı maddeye uygun olmamaları dolayısıyla reddi halinde, yeni dilekçeler için ayrıca harç alınmaz.

Bu kararlara karşı düzeltme yoluna başvurulabilir. Bu halde otuz günlük süre bu konudaki kararın tebliği tarihinden itibaren işlemeye başlar.

(Beşinci fıkra mülga: 25/12/1981 - 2568/5 md.)

Bu madde uyarınca verilen kararlara ilgili işlemler Genel Sekreterlikçe yürütülür.

Tebliğat ve cevap verme:

Madde 46 – Dava dilekçelerinin ve eklerinin birer örneği, dava edilen tarafa ve bu tarafın vereceği savunma, davacıya tebliğ olunur.

Davacının ikinci dilekçesi dava edilen tarafa ve bu tarafın vereceği ikinci savunma da davacıya tebliğ edilir. Buna karşı davacı cevap veremez. Ancak bu savunmada davacının cevaplandırılmasını gerektiren hususlar bulunduğu, işin görüşülmesi sırasında anlaşılırsa, davacıya bunun için bir mühlet verilir.

Taraflar yapılacak tebliğlere karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde cevap verebilirler. Bu süre ancak haklı sebeplerin bulunması halinde, taraflardan birinin isteği üzerine, görevli daire veya Daireler Kurulu kararı ile otuz günü geçmemek ve bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir. ⁽¹⁾ Sürenin geçmesinden sonra yapılan uzatma talepleri kabul edilmez.

Taraflar sürenin geçmesinden sonra verecekleri savunmalara veya ikinci dilekçelere dayanarak hak iddia edemezler. **(Ek cümle: 11/4/2013-6459/1 md.)** Ancak, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktar, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilinceye kadar, harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilir ve miktarın artırılmasına ilişkin dilekçe otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa tebliğ edilir.

Dava dosyalarının Başsavcılığa verilmesi:

Madde 47 – (Değişik: 22/5/2012 - 6318/60 md.)

Dilekçeler ve savunmalar alındıktan veya cevap süreleri geçtikten sonra, dava dosyaları Genel Sekreterlikçe Başsavcılığa verilir. Başsavcılığın düşüncesi alındıktan sonra dosyalar Genel Sekreterliğe geri gönderilir. Başsavcılık düşüncesi Genel Sekreterlikçe taraflara tebliğ edilir. Taraflar tebliğden itibaren yedi gün içerisinde cevaplarını yazılı olarak Mahkemeye bildirebilirler. Bu süre uzatılmaz. Tarafların cevapları alındıktan veya cevap süresi geçtikten sonra dosyalar görevli daireye Genel Sekreterlik aracılığı ile gönderilir.

Duruşma:

Madde 48 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Daireler ve Daireler Kurulunda inceleme, evrak üzerinde yapılır.

İptal davalarında ve miktarı ikiyüzbin lirayı aşan tam yargı davalarında taraflardan birinin isteği üzerine duruşma yapılır.

Duruşma, dava dilekçesi ve cevap layihalarında istenebilir.

Daireler ve Daireler Kurulu yukarıdaki kayıtlara bağlı olmaksızın duruşma yapılmasına kendiliğinden de karar verebilir.

Davetiyeler duruşma gününden en az otuz gün önce taraflara gönderilir.

Duruşmalara ilişkin esaslar:

Madde 49 – Duruşmalar açık olarak yapılır.

Genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde, görevli Daire veya Daireler Kurulu kararı ile duruşmanın bir kısmı veya tamamı gizli olarak yapılır.

Duruşmalarda, ancak tarafların dilekçe ve savunmalarında ileri sürdükleri sebep ve deliller tartışılır.

Duruşmada taraflara ikişer defa söz verilir. Taraflardan yalnız biri gelirse onun açıklamaları dinlenir; hiçbiri gelmezse duruşma açılmaz, inceleme evrak üzerinde yapılır.

(1) 25/12/1981 tarih ve 2568 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi ile bu cümledeki altmış günlük süre otuz gün olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Duruşmalarda Savcının bulunması şarttır. Taraflar dinlendikten sonra savcı düşüncesini bildirir. Bundan sonra taraflara son olarak, ne diyecekleri sorulur ve duruşmaya son verilir.

Duruşmaları, duruşmaya katılan en kıdemli askeri hakim yürütür.

Duruşmanın inzibatını sağlamak Başkana aittir.

Duruşmalı işlerde savcıların istekleri:

Madde 50 – Duruşmalı işlerde, savcılar, keşif, bilirkişi incelemesi veya delil tespiti yapılmasını yahut işlem dosyasının getirilmesini istedikleri takdirde bu istekleri görevli Daire veya Daireler Kurulu tarafından kabul edilmezse, işin esası hakkında ayrıca yazılı olarak düşünce bildirirler.

Duruşmalı işlerde karar verilmesi:

Madde 51 – Duruşma yapıldıktan sonra aynı gün, zaruret halinde onbeş gün içinde karar verilmesi lazımdır.

Ara kararı verilen hallerde bu kararın yerine getirilmesi üzerine dosyalar öncelikle incelenir.

Dosya dışında inceleme:

Madde 52 – Daireler veya Daireler Kurulu, bakmakta oldukları davalara ait her çeşit incelemeleri kendiliklerinden yapabilecekleri gibi, tayin edecekleri süre içinde, lüzum gördükleri evrakın gönderilmesini ve her türlü bilgilerin verilmesini taraflardan ve ilgili diğer yerlerden isteyebilirler. Bu husustaki kararların, ilgililerce, süresi içinde yerine getirilmesi mecburidir. Haklı se- beplerin bulunması halinde bu süre, bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir.

Taraflardan biri ara kararının icaplarını yerine getirmediği takdirde bunun verilecek karar üzerindeki etkisi, görevli daire veya kurulca önceden takdir edilir, ara kararında bu husus ayrıca belirtilir.

Ancak, istenen bilgi ve belgeler Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğine ve yüksek menfaatlerine veya Türkiye Cumhuriyetinin güvenliği ve yüksek menfaatleri ile birlikte yabancı devletlere de ilişkin ise, Başbakan, Genelkurmay Başkanı veya ilgili Bakan gerekçesini bildirmek suretiyle, söz konusu bilgi ve belgeleri vermeyebilir.

(Değişik dördüncü fıkra: 19/6/2010-6000/20 md.) Dava dosyasındaki bilgi ve belgeler taraf ve vekillerine açıktır. Şu kadar ki; mahkeme tarafından getirilen veya idarece gönderilen bilgi, belge ve dosyalardan, başka şahıs ve makamların özel bilgileri ile şeref, haysiyet ve güvenliğinin korunması veya idarenin soruşturma metotlarının gizli tutulması maksatlarıyla taraf ve vekillerine incelettirilmemesi kaydı konulanlar ile personelin özlük dosyasındaki dava konusu haricindekiler taraf ve vekillerine incelettirilemez.

(Ek fıkra: 19/6/2010-6000/20 md.) Taraf ve vekillerine incelettirilemeyecek nitelikteki bilgi ve belgeler; buldukları yer itibarıyla taraf ve vekillerine açık olan diğer evraktan ayrılamaz nitelikte iseler, taraf ve vekillerine incelettirilecek suretleri, ilgili bölümleri idare tarafından karartılarak ayrıca gönderilir.

(Ek fıkra: 19/6/2010-6000/20 md.) Davacı taraf veya vekili, karartılan veya verilmeyen bilgi ve belgelerin savunmaya esas teşkil edecek unsurlar olduğu iddiası ile mahkemeye itiraz edebilir. Yapılan bu itiraz, mahkeme tarafından incelenerek haklı görülen hususlarda, mahkemenin belirleyeceği çerçevede daha önce karartılan veya verilmeyen bilgi ve belgeler karşı tarafa incelettirilebilir.

(Ek fıkra: 19/6/2010-6000/20 md.) Bu hükümlere göre elde edilen ve gizlilik derecesine sahip bilgi ve belgeler, taraf ve vekillerince mahkeme haricinde, diğer bir maksatla kullanılamaz. Aksine davranışta bulunanlar hakkında ilgili kanun hükümleri saklıdır.

Sonradan ibraz olunan evrak ve belgeler:

Madde 53 – Dilekçeler ve savunmalarla birlikte verilmeyen müspet evrak ve belgeler, bunların vaktinde ibraz edilmelerine imkan bulunmadığına Daire veya Daireler Kurulunca kanaat getirilirse, kabul ve diğer tarafa tebliğ edilir. Bu evrak ve belgeler duruşmada ibraz edilir ve diğer taraf, cevabını hemen verebileceğini beyan eder veya cevap vermeye lüzum görmezse, ayrıca tebliğ yapılmaz.

Dosyaların incelenmesi:

Madde 54 – Daireler ile Daireler Kurulunda, üye raportörün açıklamaları dinlendikten ve Başsavcılığın yazılı düşüncesi okunduktan sonra işin görüşülmesine geçilir. Konuların aydınlandığında, daire veya kurul karar verince, meseleler sırası ile oya konular ve karara bağlanır. Oylar en kıdemsiz üyeden başlanmak üzere sıra ile toplanır.

Göreve ve yargılama usullerine ilişkin meselelerde azlıkta kalanlar, işin esası hakkında oylarını kullanırlar. Azlıkta kalanlar ve muhalefet sebepleri, kararların altına yazılır.

Tutanaklar:

Madde 55 – Daireler ve Daireler Kurulunda her dava dosyası için görüşmelere katılan Başkan ve üyeler ile düşünce veren savcının ve tarafların ad ve soyadlarını, incelenen dosya numarasını, kısaca dava konusunu ve verilen kararın neticesini, çoğunlukta ve azlıkta bulunanları gösteren bir tutanak düzenlenir. Bu tutanaklar görüşmelere katılanlar tarafından aynı toplantıda imzalanır ve dosyalarında saklanır.

İdari Yargılama Usulü Kanunu ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun uygulanacağı haller:

Madde 56 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde; İdari Yargılama Usulü Kanunu ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun hakim in davaya bakmaktan memnuiyetini gerektiren haller, ehliyet, üçüncü şahısların davaya katılması, davanın ihbarı, bağlılığı, tarafların vekilleri, feragat ve kabul, teminat, mukabil dava, bilirkişi, keşif, delillerin tespiti, yargılama giderleri, adli yardım ve duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri uygulanır. **(Ek cümle: 3/11/2016-6754/21 md.)** Bilirkişiler hakkında Bilirkişilik Kanunu ve 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyelerinin çekilmesi ve reddi:

Madde 57 – Davaya bakmakta olan dairenin Başkan ve üyelerinin reddi istenirse, bunlar hariç tutulmak suretiyle, noksanı o daire üyelerinden tamamlanır. Noksan üyeler, o daireden tamamlanamaz ise Başkanlar Kurulu kararı ile diğer dairelerden alınacak üyelerle tamamlanır.

Ret istemi incelenir ve yerinde görülürse işin esası hakkında karar verilir.

Reddedilenler ikiden fazla ise, bu husus Daireler Kurulunda incelenir. Kurulca ret isteği kabul olunduğu takdirde davanın esası hakkında da karar verilir.

Başkan ve üyelere ikiden fazlası davaya bakmaktan çekinirlerse, Daireler Kurulunda işin esası tetkik edilerek karara bağlanır.

Daireler Kurulu Başkanının veya üyelerinden bir kısmının çekilmesi veya reddi halinde noksan üyeler 16 ncı maddenin 2 nci fıkrası hükmüne göre tamamlanır.

Savcılar da sebeplerini bildirerek çekilebilecekleri gibi taraflarca da reddedilebilirler. Bunların çekilme veya ret sebepleri, davaya bakmaya görevli Daire veya Daireler Kurulu tarafından incelenerek karara bağlanır.

Delillerin tespiti:

Madde 58 – Taraflar, dava açtıktan sonra bu davalara ilişkin delillerin tespitini ancak Askeri Yüksek İdare Mahkemesinden isteyebilirler.

Görevli daire ve Daireler Kurulu, isteği uygun gördüğü takdirde üyelere birini bu işle görevlendirebileceği gibi, tespit mahalli, adli, idari veya askeri yargı mercilerine yaptırılmasına da karar verebilir.

Delillerin tespiti istekleri, ivedilikle karara bağlanır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde görüşülmekte olan bir dava sebebiyle idari işlemin dayanağını teşkil eden tüzüğün ilgili hükümlerinin kanuna aykırılığı görülür veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddiliği kanısına varılırsa mahkeme;

- a) Dava sebebi ile uygulanacak tüzük hükümlerini kanuna aykırı görürse bu yoldaki gerekçeli kararı veya,
 b) Taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, tarafların bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendisini bu kaniya götüren görüşünü açıklayan kararı,
 Dosya muhtevasını mahkemece bu konu ile ilgili görülen tasdikli suretleri ile birlikte Danıştay Başkanlığına gönderir. Danıştay Dava Daireleri Kurulunun bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.
 Danıştay işin kendisine gelişinden itibaren nihayet doksan gün içinde kararını verir.
 Bu süre zarfında karar verilmez ise Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kendi kanısına göre iddiayı çözümlenerek davayı yürütür.

Ancak, Danıştayın kararı esas hakkındaki karar verilinceye kadar gelirse buna uyulması zorunludur.

Kararlarda bulunacak hususlar:

Madde 59 – Kararlarda, sırası ile, aşağıdaki hususlar bulunur:

- a) Tarafların ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları yahut unvanları ve adresleri;
 b) Davacının ileri sürdüğü maddi vakıaların dayandığı hukuki sebeplerin özeti ve isteğinin sonucu ile davalının savunmasının özeti;
 c) Başsavcılığın düşüncesi;
 d) Duruşmalı davalarda, duruşma yapılıp yapılmadığı ve yapılmış ise hazır bulunan taraflar ve vekil veya temsilcilerinin ad ve soyadları;
 e) Kararın dayandığı kanuni ve hukuki sebepler ile gerekçesi ve hüküm;
 f) Kararın tarihi ve oy birliği ile veya oy çokluğuyla mı verildiği;
 g) Muhakeme masrafları ile vekalet ücretinin hangi tarafa yükletildiği;
 h) Kararı veren Daire veya Daireler Kurulu Başkan ve üyelerinin ad ve soyadları ve imzaları ve varsa ayrışık oyları.

İlamlar:

Madde 60 – Taraflara tebliğ olunacak ilamlar resmi mühürle mühürlenir ve Daire veya Daireler Kurulu Başkanı veya vekilleri tarafından imzalanır. Bu ilamlarda muhalefet şerhleri de yazılır.

İlamların asılları dosyalarında ve tasdikli örnekleri Dairede veya Daireler Kurulunda saklanır.

Tarafların kişilik ve niteliğinde değişiklik:

Madde 61 – Dava esnasında ölüm veya başka herhangi bir sebeple tarafların kişilik veya niteliğinde değişiklik olursa, davayı takip hakkı kendisine geçenin başvurmasına kadar ve gerçek kişilerden olan tarafın ölümü halinde, idare mirasçılar aleyhine takibi yenileninceye kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verilir. Yalnız öleni ilgilendiren davalara ait dilekçeler iptal olunur.

Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde, yeni adresini bildirinceye kadar dava dosyası işlemde kaldırılır.

İşlemden kaldırılan dosyalara ait davalarda yürütmenin durdurulmasına karar verilmiş ise, bu kararlar kendiliğinden hükümsüz kalır.

Dosyaların işlemden kaldırılmasına ait kararlar, diğer tarafa tebliğ edilir.

Yürütmenin durdurulması:

Madde 62 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568 /1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde idari dava açılması ve kanun yollarına başvurulması itiraz olunan idari işlemlerin veya yargı kararlarının yürütülmesini durdurmaz.

Şu kadar ki idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.

Savaş halinde yürütmenin durdurulması kararı verilemez.

Sıkıyönetim halinde, sıkıyönetim ilan edilen bölgelerden alınan veya bu bölgelere naklen atanmaları yapılan personele ilişkin olarak açılan iptal davalarında yürütmeyi durdurma kararı verilemez.

Olağanüstü haller sebebiyle alınan tedbirlerin uygulanmasında görevlendirilen kamu personelinin naklen atanmalarına ilişkin iptal davalarında yürütmeyi durdurma kararı verilemez.

Yürütmeyi durdurma kararı verilen dosyalar öncelikle incelenir.

Tarafların isteği üzerine doksan günün sonunda yürütmenin durdurulmasına yeniden karar verilmezse durdurma kararı kendiliğinden ortadan kalkar. Yürütmenin durdurulmasına karar verilen dava dosyaları tekemmül etmelerinden itibaren otuz gün içinde karara bağlanmazsa, yürütmenin durdurulması kararı kendiliğinden hükümsüz kalır.

Yürütmenin durdurulması kararları teminat karşılığında verilir. Ancak durumun gereklerine göre teminat aranmayabilir.

Yürütmenin durdurulması istenen davalarda 46 ncı maddede yazılı süreler kısaltılabilir.

Taraflar arasında teminata ilişkin konularda çıkan anlaşmazlıklar, yürütmenin durdurulmasına karar veren daire veya kurulca çözümlenir.

İdare ile adli yardımdan faydalanan kimselerden teminat alınmaz.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin kararlarının sonuçları:

Madde 63 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Daireler ve Daireler Kurulu kararları kesin olup, kesin hükmün bütün hukuki sonuçlarını hasil eder. Bu kararlar aleyhine, ancak bu kanunda yazılı kanun yollarına başvurulabilir.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, altmış gün içinde işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur.

Mahkeme ilamlarının icaplarına göre eylem ve işlem tesis etmeyen idare aleyhine Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde tam yargı davası açılabilir.

Tam yargı davaları hakkındaki kararlar, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

Kanun Yolları

a) Yargılamanın iadesi:

Madde 64 – Daireler ile Daireler Kurulundan verilen kararlar hakkında, aşağıda yazılı sebepler dolayısıyla yargılamanın iadesi istenebilir.

a) Zorlayıcı sebepler dolayısıyla veya lehine karar verilen tarafın eyleminden doğan bir sebeple elde edilemeyen bir belgenin, kararın verilmesinden sonra ele geçirilmiş olması;

b) Karara esas olarak alınan belgenin sahteliğine hükmedilmiş veya sahte olduğu, mahkeme veya resmi bir makam huzurunda ikrar olunmuş veya sahtelik hakkındaki hüküm karardan evvel verilmiş olup da yargılamanın iadesini isteyen kimsenin, karar zamanında bundan haberi bulunmamış olması;

c) Karara esas olarak alınan bir ilam hükmünün kesin hüküm halini alan bir kararla bozularak ortadan kalkması;

d) Bilirkişinin kasıtlı gerçeğe aykırı beyan ve ihbarda bulunduğu, hükümle tahakkuk etmesi;

e) Lehine karar verilen tarafın, karara etkisi olan bir hile kullanmış olması;

f) Vekil veya kanuni temsilci olmayan kişiler huzuru ile davanın görülüp karara bağlanmış bulunması;

g) Çekilmeye mecbur olan Başkan veya üyenin katılması ile karar verilmiş olması;

h) Tarafları ve sebebi aynı olan bir dava hakkında verilen karara aykırı yeni bir karar verilmesine sebep olabilecek bir madde yokken, aynı Daire veya diğer Daireler yahut Daireler Kurulu tarafından evvelki ilamın hükmüne aykırı bir karar verilmiş bulunması.

ı) **(Ek: 11/4/2013-6459/2 md.)** Kararın, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin ve hükmün bu aykırılığa dayandığının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması.

(Ek fıkra: 11/4/2013-6459/2 md.) Birinci fıkranın (ı) bendi kapsamına giren kararlar hakkında yargılamanın iadesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde istenebilir.

Muhakemenin iadesinde süre:

Madde 65 – Muhakemenin iadesinde, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun süreye ait hükümleri benzetme yolu ile uygulanır.

b) Kararın düzeltilmesi:

Madde 66 – Daireler ile Daireler Kurulundan verilen kararlar hakkında bir defaya mahsus olmak üzere, ilamın tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde aşağıda yazılı sebepler dolayısıyla kararın düzeltilmesi istenebilir.

a) Kararın esasına etkisi olan iddia ve itirazların, kararda karşılanmamış olması;

b) Bir ilamda birbirine aykırı hükümler bulunması;

c) Kararın usul ve kanuna aykırı bulunması;

Kanunun 45 inci maddesine göre verilen kararların düzeltilmesi işlemi kabul edilerek davaya yeniden bakılması ve esas hakkında karar verilmesi halinde de karar düzeltilmesi isteminde bulunulabilir.

Daireler ile Daireler Kurulu, kararın düzeltilmesi dilekçesinde ileri sürülen sebeplerle bağlıdır.

Kanun yollarına ilişkin özel hükümler:

Madde 67 – Yargılamanın iadesi ve kararın düzeltilmesi istekleri dilekçe ile yapılır. Bu istekler esas kararı vermiş olan dairede veya Daireler Kurulunda karara bağlanır.

İsteğin ilişkin olduğu konu, diğer bir dairenin görevine girmiş ise, karar bu dairece verilir. 26 ncı maddenin (b) bendi hükmü, yargılamanın iadesinde ve kararın düzeltilmesinde de uygulanır.

Karşı tarafın savunması ve Başsavcılığın düşüncesi alındıktan sonra istekler incelenir ve kanunda yazılı sebepler varsa davaya yeniden bakılarak karar verilir.

Yargılamanın iadesi ve kararın düzeltilmesi istekleri kanunda yazılı sebeplere dayanmıyor ise isteğin reddine karar verilir ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu husustaki hükümlerine göre para cezasına da hükmolunur.

Yargılamanın iadesi ve kararın düzeltilmesi isteklerinde duruşma yapılması, görevli daire veya Daireler Kurulunun kararına bağlıdır.

Kanun yollarında yargılama usulü:

Madde 68 – Bu bölümün 64, 65, 66 ve 67 nci maddelerin dışında kalan hükümleri yargılamanın iadesinde ve kararın düzeltilmesinde de uygulanır.

Tavzih:

Madde 69 – Daireler veya Daireler Kurulundan verilen kararlar müphem ise yahut birbirine aykırı hüküm fıkralarını taşıyorsa, taraflardan herbiri kararın tavzihini veya aykırılığın kaldırılmasını isteyebilir.

Tavzih dilekçeleri karşı taraf sayısından bir nüsha fazlası ile verilir.

Kararı vermiş olan daire veya Daireler Kurulu, işi inceler ve lüzum görürse dilekçenin bir nüshasını, tayin edeceği süre içinde cevap vermek üzere, diğer tarafa tebliğ eder. Cevap iki nüsha olarak verilir. Bunlardan birisi, tavzih veya aykırılığın kaldırılmasını isteyen tarafa gönderilir.

Görevli daire veya Daireler Kurulunun bu husustaki kararı, taraflara tebliğ olunur.

Tavzih veya aykırılığın kaldırılması, kararın yerine getirilmesine kadar istenebilir.

Yanlışlıkların düzeltilmesi:

Madde 70 – İki tarafın adı ve soyadı ile sıfatı ve iddiaların sonucuna ilişkin yanlışlıklar ile hüküm fıkrasındaki hesap yanlışlıklarının düzeltilmesi de istenebilir.

Yukardaki maddenin son fıkrası dışında kalan hükümleri, bu istekler hakkında da uygulanır.

Yanlışlıkların düzeltilmesine karar verilirse keyfiyet ilamın altına yazılır.

Yargılama masrafları:

Madde 71 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılan dava dolayısıyla ödenen harç ve posta ücretleri ile bilirkişi incelemeleri, delil tespiti ve keşif için yapılan harcamalar ve avukat marifetiyle takip olunan davalarda, tarifesine göre avukatlık ücreti haksız çıkan tarafa ve davanın kısmen kabulü ve kısmen reddi halinde bu masraflar orantılı olarak taraflara yükletilir. Davadan feragat eden veya davayı kabul eden taraf, yargılama masrafları ve avukatlık ücreti bakımından haksız çıkmış sayılır.

Yol masrafları ve yevmiyeler:

Madde 72 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 3 üncü maddesinin (a) ve (b) bentlerinde sayılan personelden keşif, bilirkişi incelemesi veya delillerin tespiti için görevlendirilenlere, gerçek yol giderleri ile geçen günlerin her biri için net aylık tutarlarının otuzda biri oranında yevmiye verilir.

Bu yevmiyeler, zorunlu giderleri karşılamaz ise, aradaki fark, belgelere dayalı olmak şartıyla ayrıca ödenir. Ancak, bu suretle yapılacak ödemeler yevmiyelerin yüzde ellisini geçemez.

YEDİNCİ BÖLÜM

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Mensuplarının Görevleri ve Hakları

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının görevleri:

Madde 73 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Askeri Yüksek İdare Mahkemesini temsil eder. Mahkemenin genel işleyişinden ve idari yönetiminden sorumludur. Ve ayrıca bu kanunda belirtilen diğer görevleri yapar.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Başkanının görevleri:

Madde 74 – (Mülga: 25/12/1981 - 2568/5 md.)

Daire Başkanlarının görevleri:

Madde 75 – Daire Başkanları, dairelerinde görevli bulunanların görevlerine devamlarını, düzenle çalışmalarını, daire işlerinin en verimli bir şekilde yürütülmesini sağlar, görüşmeleri idare eder, dahil buldukları kurulların toplantılarına katılarak düşünce ve kanaatlerini bildirirler ve oylarını verirler.

Daire Başkanları, her takvim yılı sonunda, dairelerindeki işlerin durumu, bunların yürütülmesinde aksaklık varsa sebepleri hakkında Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanına bir rapor verirler ve alınmasını lüzumlu gördükleri tedbirleri bildirirler.

Üyelerin görevleri:

Madde 76 – Üyeler; buldukları Dairelerde Başkanlar, dahil buldukları kurullarda kurul başkanları tarafından kendilerine verilen dosyaları geciktirmeden inceliyerek görevli daire veya kurullara gerekli izahatı verirler, kararları yazarlar, dairelerin ve üyesi buldukları kurulların toplantılarına katılırlar, düşünce ve kanaatlerini bildirirler, oylarını verirler ve daire ile ilgili olmak üzere tevdi edilen diğer işleri yaparlar.

Genel Sekreterliğin görevleri:

Madde 77 – Genel Sekreter, bu kanunun görevli kıldığı işler ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının vereceği idare ve yazı işlerini yürütür. Kalem ve büro teşkilatının verimli bir şekilde çalışmalarının idare, dosyalarını tanzim ve muhafazası, karar ve diğer yazı işleriyle tebligat işlerinin geciktirilmeden düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlar.

Başsavcının görevleri:

Madde 78 – Başsavcı; dava dosyalarını uygun göreceği görev ayrımına göre savcılara havale eder, düşüncelerinin vaktinde bildirilmesini ve savcılarının devamlarını ve intizamla çalışmalarını sağlar. Gelen dosyaların kaydı ve saklanması ile işi bitenlerin ilgili yerlere geciktirilmeden gönderilmesi için gerekli tedbirler alır.

Başsavcı; incelediği dava dosyaları hakkında düşüncelerini bildirir ve kanunlarla kendisine verilen diğer görevleri de yapar.

Her takvim yılı sonunda işlerin durumu ve bunların yürütülmesinde aksaklık varsa sebepleri hakkında Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına bir rapor verir ve alınmasını lüzumlu gördüğü idari tedbirleri bildirir.

Savcılarının görevleri:

Madde 79 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Savcılar, kendilerine havale olunan dosyaları Başsavcı adına incelerler ve onun yerine düşüncelerini, davalarda engeç otuz gün, yürütmenin durdurulması isteminde iki gün içinde gerekçeli ve yazılı olarak verirler. Bu süreler geçirilirse durumu sebepleriyle birlikte Başsavcıya bildirirler. Başkanın ve Başsavcının vereceği diğer görevleri yerine getirir; çalışma düzeninin korunması ve iş veriminin artırılması için Başsavcının alacağı tedbirlere uyarlar.

Savcılar, ilgili yerlerden Başkan aracılığı ile her türlü bilgileri isteyebilecekleri gibi işlem dosyalarını da getirebilirler.

Daireler ile Dava Daireleri Kurulunca gerekli görüldüğü takdirde, savcılar önceden haber verilmek suretiyle, düşüncelerini sözlü olarak da açıklarlar.

Çeşitli hükümler:

Madde 80 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

a) Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin hakim sınıfından olan, Başkan, Başsavcı, daire başkanları ve üyeleri; aylık, ek gösterge, ödenek, yükselme ve yaş hadleri, emeklilik ve diğer özlük hakları yönünden, Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, daire başkanları ve üyelerine uygulanan hükümlere tabidir.

b) Hakim sınıfından olmayan üyeleri ise; aylık, ek gösterge, yan ödeme, hizmet ödeneği gibi ödemeler, yükselme ve yaş hadleri, emeklilik ve diğer özlük hakları yönünden emsali subaylara uygulanan hükümlere tabidir. Ancak bu üyelerin, yukarıda belirtilen çeşitli ödemeler sonucu bir ayda aldıkları net tutarlar, aynı rütbe ve kıdemdeki hakim üyelerin bir ayda aldıkları net tutarlardan az ise, aradaki fark ayrıca tazminat olarak kendilerine ödenir. Uçuş Hizmetleri Tazminat Kanunu ile Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Tazminat Kanunu hükümleri saklıdır.

Görevin sona ermesi:

Madde 81 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, Daire Başkanları, üyeleri ve Genel Sekreterinin ağır hapis, kasıtlı bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla hapis cezası yahut kasıtlı olmayan bir suçtan dolayı bir yıldan fazla hapis cezası ile kesin olarak hüküm giymesi halinde görevi kendiliğinden sona erer.

Kasıtlı olan bir suçtan dolayı altı aydan aşağı hapis cezası ile hüküm giymelerinde, bu suç hakimliğin vakar ve şerefini bozan veya bu sığata karşı genel saygı ve güveni gıderen nitelikte görülürse ilgilinin hakimlik sıfatının kaldırılmasının gerekıp gerekmediğine Yüksek Disiplin Kurulunca karar verilir.

Sağlık bakımından görevin yerine getirilmemesi hali:

Madde 82 – (Mülga: 30/5/1985 - 3211/1 md.)

Dava hakkı:

Madde 83 – Yukardaki maddelere göre görevine son verilen ilgililerin bu kararların kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde Genel Kurul nezdinde iptal davası açma hakları vardır.

İlmi araştırma ve yayınlarda bulunabilme:

Madde 84 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, Daire Başkanları ve üyeleri ile savcılar; ilmi araştırma ve yayınlarda bulunabilirler; davet edildikleri Milli ve Milletlerarası kongre, konferans ve ilmi toplantılara katılabilirler.

Çalışmaya ara verme:

Madde 85 – (Değişik birinci fıkrası: 8/8/2011-KHK-650/2 md.; İptal fıkrası: Anayasa Mahkemesinin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 27/6/2013-6494/1 md.) Barışta, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuz bir ağustosa kadar çalışmaya ara verir. Adli ara vermeden yararlanmayan Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyeleri yılın diğer dönemlerinde yol süresi dâhil adli ara verme süresi kadar izin kullanabilirler.

Ara verme süresi içinde çalışmak üzere bir daire başkanı ile beş üyeden mürekkep bir nöbetçi daire kurulur. Üyelerden biri Genel Sekreterlik görevini de yapar.

Bu dairenin başkan ve üyeleri Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı tarafından her yıl sıra ile seçilir.

Ayrıca gereği kadar savcı görevlerine devam ederler. Nöbetçi daire çalışmaya ara verme süresi içinde aşağıda yazılı işleri görür:

- Kanunen belli süre içinde karara bağlanması gereken işler,
- Yürütmenin durdurulmasına veya delillerin tespitine ait işler.

Sürelerin bitmesi:

Madde 86 – (Değişik: 25/12/1981 - 2568/1 md.)

Dava ve karar düzeltilmesi istemine ilişkin sürelerle 46 ncı maddede yazılı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu süreler, ayrıca bir karar vermeye lüzum kalmaksızın, ara vermenin sona erdiği 6 Eylül'den itibaren yedi gün uzatılmış sayılır. Tatil günleri süre hesabına katılır. Şu kadar ki sürenin son günü tatil gününe rastlarsa süre tatil gününü izleyen çalışma gününün bitimine kadar uzar.

Tasnif ve yayın bürosu:

Madde 87 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Daireleri ve Daireler Kurulu tarafından verilen kararların ve mevzuatın tertip ve tasnifini yapmak, kitaplığın düzenlenmesini sağlamak, amme hukuku ile ilgili yayınları takibetmek üzere Genel Sekreterliğe bağlı bir büro kurulur.

Tebliğ işleri ve ücretler:

Madde 88 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesine ait her türlü tebliğ işleri, Tebligat Kanunu hükümlerine göre posta, telgraf ve telefon işletmesi aracılığı ile yapılır. Bu suretle yapılacak tebliğlere ait ücretler ilgililer tarafından peşin olarak ödenir.

Yargılama giderleri:

Madde 89 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde; harçlar, sair yargılama giderlerinin alınmasında ve hükmedilmesinde Danıştay için uygulanan hükümler tatbik olunur.

Bu işleri Genel Sekreterlik yürütür.

Üyelik hukukundan vazgeçme:

Madde 90 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, Daire Başkanları, üyeler ve Genel Sekreterliğin üyelik hukukundan vazgeçmek şartıyla başka bir göreve atanmaları mümkündür.

İçtüzük:

Madde 91 – a) Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin iç düzeni, çalışma usulleri, tutulacak defter ve kayıtlar, kullanılacak basılı kağıtlar, Genel Sekreterlik ile kalem teşkilatı tasnif ve yayın bürosu personelinin görev ve sorumlulukları, b) Başkan ve üyeler ile savcıların kıyafetlerinin şekli ve bunların giyilme zamanı ve yerleri, Genel kurulca düzenlenecek bir içtüzükle tespit olunur.

Yürürlükten kaldırılan hükümler:

Madde 92 – 24 Aralık 1964 tarih ve 521 sayılı Danıştay Kanununun ve diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Ek Madde 1 – (25/12/1981 - 2568 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi hükmü olup, ek maddeye çevrilerek teselsül için numarası değiştirilmiştir.)

4/7/1972 tarih ve 1602 sayılı Kanunun çeşitli maddelerinde geçen "İkinci başkan" ve "Başkanunsözcüsü başyardımcısı" Unvanları kaldırılmış; "Başkanunsözcüsü" unvanı "Başsavcı", "Kanunsözcüsü" unvanı'nda "Savcı" olarak değiştirilmiştir.

İlk kuruluş:

Geçici Madde 1 – Bu kanunun yürürlüğe girmesini takibeden onbeş gün içinde;

a) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcı ile subay üye adedinin iki katı kadar aday Genelkurmay Başkanınca,

b) Askeri hakim üye adedinin iki katı kadar aday da Genelkurmay Personel Başkanı, Kuvvet Komutanlıkları Personel Başkanları, Askeri Yargıtay Başkanı, Genelkurmay Adli Müşaviri, M.S.B. Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanı, Askeri Adalet İşleri Başkanından oluşan kurulca,

Tespit edilerek Cumhurbaşkanına sunulur. Cumhurbaşkanı bu adaylar arasından Başkan, Başsavcı ve üyeleri seçer. Bu seçimlere göre usulüne uygun atama yapılır.

Üyelerin dairelere ayrılmasını Başkan ve Başsavcıdan oluşan kurul kararlaştırır. Atamayı takibeden bir ay içinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin göreve başlaması için gerekli tedbirler alınır.

Raportör:

Geçici Madde 2 – Askeri Yüksek İdare Mahkemesine yeteri kadar askeri hakim raportör olarak atanır. Raportörlük kadroları, ihtiyaç kalmadığı yolundaki Genel Kurul kararına kadar muhafaza olunur.

Raportörler, Daire Başkanlarının kendilerine havale ettikleri işleri vaktinde inceliyerek Daire veya Daireler Kuruluna gerekli açıklamaları yaparlar.

Kendi düşünce ve kanatlerini sözlü ve yazılı olarak bildirirler, karar taslaklarını yazarlar, gerekli tutanakları düzenlerler, Başkanın ve Daire Başkanlarının verecekleri diğer görevleri yerine getirirler.

Uyuşmazlık:

Geçici Madde 3 – Anayasa gereğince, Uyuşmazlık mahkemesi kurulması hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmaya kadar, Askeri Yüksek İdare Mahkemesiyle adli, idari ve askeri yargı mercileri arasında çıkacak görev ve hüküm uyuşmazlıkları uyuşmazlık mahkemesinde kesin olarak çözümlenir.

Bu uyuşmazlıkların çözümlenmesinde uyuşmazlık mahkemesi, Yargıtay ve Danıştayın en kıdemsiz birer üyesi yerine Askeri Yüksek İdare Mahkemesinden seçilecek iki askeri hakim üye alınmak suretiyle kurulur.

Eski davalar hakkında yapılacak işlem:

Geçici Madde 4 – Bu kanunun yürürlüğünden önce açılmış ve karara bağlanmamış olan davalar hakkında dosyayı elinde bulunduran idari ve adli mahkemeler görevsizlik kararı verirler. Bu karar davacıya ve tebligat yapılmış ise davalıya, tebliğ edilerek dosya Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderilir.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce açılmış ve görevsizlik kararına bağlanmış dosyalar da Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine girerler. Askeri Yüksek İdare Mahkemesine gönderilen dosyalar diğer dosyalar gibi işleme tabi tutulur.

Bu maddenin, birinci fıkrası gereğince Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderilen davalar hakkında, evvelce yapılmış bütün usul işlemleri var sayılır ve bu kanunun 34, 35, 36, 37, 38, ve 39 uncu maddeleri yeniden uygulanmaz.

Bu davalar, Askeri Yüksek İdare Mahkemesince bulunduğu safhadan başlanarak işleme konulur, ancak, davaya bakmakla görevli Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin ilgili dairesi veya Başsavcı eski işlemlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu gibi hallerde, taraflara dava dilekçesi içinde kalınmak üzere cevaplar, bilirkişi incelenmesi yenilettirilebilir veya duruşma tekrarlanabilir.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevlerine giren işlerden evvelce karara bağlanmış davalar için, kararın düzeltilmesi veya yargılamanın yenilenmesi istemi halinde, dosya hiçbir işleme tabi tutulmadan Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderilir ve istemler bu mahkemece karara bağlanır.

Geçici Madde 5 – (Ek: 11/4/2013-6459/3 md.)

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 46 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen hüküm, kanun yolu aşaması dâhil, yürürlük tarihinde derdest olan davalarda da uygulanır.

Ek Geçici Madde 1 – (Ek: 25/12/1981 - 2568/8 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin askeri hakim sınıfından olmayan başkan ve üyelerine 4/7/1972 gün ve 1602 sayılı Kanunla tanınan sıfat ve teminat bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erer. Bu suretle sıfat ve teminatları kalkan başkan ve üyeler ile general kadrosu kaldırılan Başsavcısı atama işlemine tabi tutulurlar. Ancak, bunlardan emsalleri kadrosuzluk nedeniyle emekli edilmiş olanların emeklilik işlemleri 30 Ağustos 1982 tarihi itibarıyla yapılır. Bu suretle emekli olacaklar 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 uncu maddesinde öngörülen kadrosuzluk tazminatından yararlanırlar.

Ek Geçici Madde 2 – (Ek: 25/12/1981 - 2568/8 md.)

Cumhurbaşkanı, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren onbeş gün içinde;

- a) Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin Başkanını, Başsavcısını, daire başkanlarını bu mahkemenin mevcut hakim sınıfı üyeleri arasından rütbe ve kıdem sırasına göre,
- b) Subay üyelerini ise bu Kanunun hükümleri uyarınca yeniden,
- c) Bu suretle Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin kadro fazlası kalan hakim sınıfı üyelerini de Askeri Yargıtay üyeliğine;

Doğrudan atar.

Bu atamalardan sonra Başkan ve daire başkanlarından oluşan kurul, üyelerin tamamının dairelerini yeniden belirler.

Hakim sınıfından olmayan üyeler seçilip göreve başlayıncaya kadar kurullarda subay üye bulunması şartı aranmaz.

Ek Geçici Madde 3 – (Ek: 25/12/1981 - 2568/8 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin 3 üncü dairesindeki dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine gerek kalmaksızın Mahkeme Başkanlığınca konularına göre ilgili dairelere devredilir.

Ek Geçici Madde 4 – (Ek: 25/12/1981 - 2568/8 md.)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin 3 üncü dairesince verilmiş bulunan kararlara karşı yapılacak karar düzeltme, yargılamanın iadesi, tavzih, maddi hataların düzeltilmesi gibi istekler, konularına göre dava dosyalarının devredildiği dairelerce incelenerek karara bağlanır.

Ek Geçici Madde 5 – (Ek: 25/12/1981 - 2568/8 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Askeri Yüksek İdare Mahkemesine seçilmek üzere yeteri kadar yarbay veya albay rütbesinde jandarma kurmay subay bulunmaması halinde, üye olarak jandarma yarbay veya albay rütbesinde subay seçilebilir.

Ek Geçici Madde 6 – (Ek: 25/12/1981 - 2568/8 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce başlayan idari müracaat, dava açma, cevap verme ve kanun yollarına başvurma süreleri 4/7/1972 gün ve 1602 sayılı Kanunun hükümlerine tabidir.

Ek Geçici Madde 7 – (Ek: 25/12/1981 - 2568/8 md.)

Bu Kanunun uygulanmasında, 27/10/1980 tarih ve 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

Yürürlük:

Madde 93 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 94 – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**1602 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL
EDİLEN HÜKÜMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	1602 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2247	Geçici Madde 5 Diğer maddeleri	22/6/1979 22/8/1979
2568	8 inci maddeye bağlı Ek Geçici 2 nci madde Diğer Maddeler	26/12/1981 10/1/1982
3211	-	7/6/1985
5219	85	1/1/2005
6000	52	30/6/2010
6191	20	22/3/2011
KHK/650	85	1/1/2012
6318	47	3/6/2012
6413	21/üçüncü fıkra	16/2/2013
6459	46, 64, Geçici Madde 5	30/4/2013
Anayasa Mahkemesinin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı	85 inci maddenin birinci fıkrası	1/1/2013 tarihinden başlayarak altı ay sonra (1/7/2013)
6494	85	7/7/2013
6586	6,17	3/2/2015
KHK/669	7, 14	31/7/2016
KHK/671	6, 17	17/8/2016

Değiştiren Kanunun/KHK'nin/ İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	1602 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
6754	56	24/11/2016
6756	7, 14	24/11/2016
6757	6, 17	24/11/2016